

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 27/2023)

София, 12 юли 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от есенници	3
1.2	Засети площи с пролетници	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди.....	5
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури.....	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури.....	6
2.2	Плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	8
3.1	Зърнени и маслодайни култури.....	8
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколтата от есенници

По оперативни данни, към 06.07.2023 г. са добити 766,8 хил. тона пшеница, 420,8 хил. тона ечемик и 24,4 хил. тона маслодайна рапица. Поради по-късния старт на жътвената кампания през тази година, количествата изостават съществено спрямо година по-рано. От друга страна, засега и при трите култури се отчитат по-високи средни добиви от декар, респективно с 8,2%, с 8,6% и 15,7%. Прибирането на реколтата от ръж и тритикале все още е в начален етап.

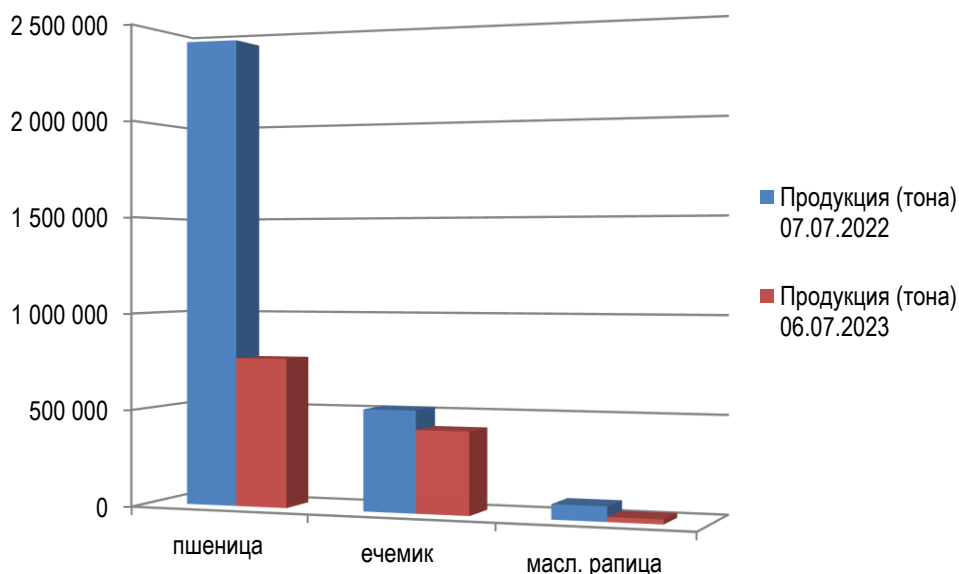
Реколтата от есенници към 06.07.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 208 603	1 194 859	483 518	141 529	2 420 302	766 813	501	542	-1,1%	-70,7%	-68,3%	8,2%
ечемик	124 179	120 468	102 556	76 695	518 464	420 836	506	549	-3,0%	-25,2%	-18,8%	8,5%
масл. рапица	131 321	93 344	35 061	9 690	76 150	24 362	217	251	-28,9%	-72,4%	-68,0%	15,7%
ръж	8 885	7 305	286	330	945	996	330	302	-17,8%	15,4%	5,4%	-8,5%
тритикале	14 790	12 819	2 012	759	7 481	3 322	372	438	-13,3%	-62,3%	-55,6%	17,7%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от основни есенни култури към 06.07.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Засети площи с пролетници

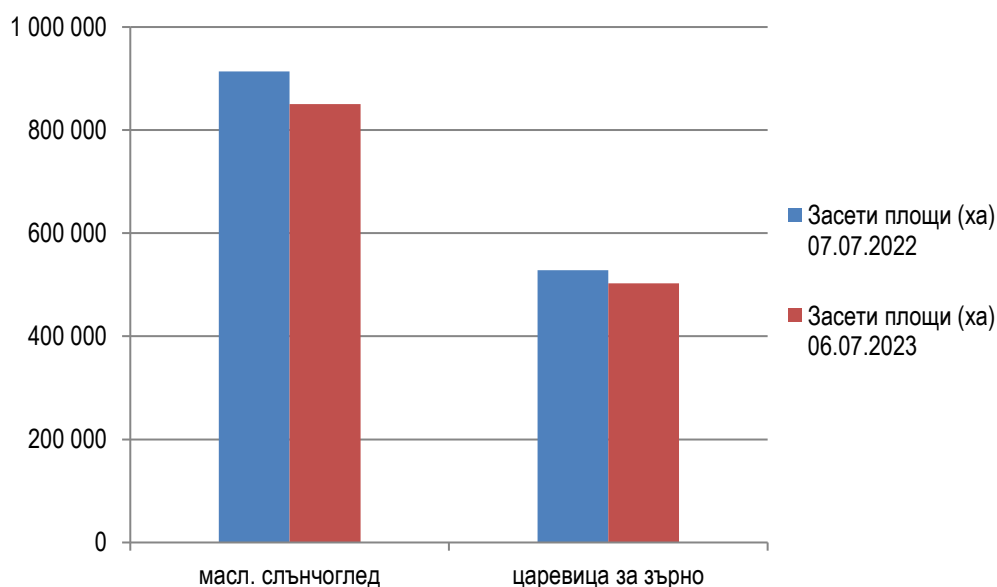
Към 6 юли 2023 г. засетите площи с маслодаен слънчоглед и царевичата за зърно са съответно с 6,9% и 4,9% по-малко на годишна база.

Засети площи с пролетници към 06.07.2023 г., ха

	07.07.2022	06.07.2023	Изменение на годишна база, %
маслодаен слънчоглед	913 752	850 722	-6,9%
царевица за зърно	528 346	502 639	-4,9%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Засети площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 06.07.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

На този етап производството на „Ориенталски“ тютюн е с 28% под отчетеното по същото време на 2022 г., в резултат на наблюдавания по-нисък среден добив до момента. През изминалата седмица са прибрани първите количества тютюн от типове „Вирджиния“ и „Бърлей“.

Площи и производство на тютюн към 06.07.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	Разсадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	1 861	2 261	857	946	574	413	67	44	21,5%	10,4%	-28,0%	-34,3%
Тютюн-Вирджиния	598	387	15	2	3	1	20	50	-35,3%	-86,7%	-66,7%	150,0%
Тютюн-Бърлей	178	140	6	6	5	6	83	100	-21,3%	0,0%	20,0%	20,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Последните оперативни данни сочат изоставане на засадените открити площи с домати, картофи, краставици и зеле в границите от 23,1% до 63,9% на годишна база. По-слабо намаление се отчита при площите с пипер (с 13,4%) и пъпеши (с 2,3%), а леко увеличение – само при тези с дини (с 1%) и ягоди (с 2%).

Прибраните до момента количества картофи, зеле, краставици и домати от открити площи са с между 39,8% и 94,4% по-малко в сравнение с година по-рано. Това се дължи основно на по-малкия размер реколтирани площи, като при картофите, зелето и доматите се наблюдава и понижение на средните добиви. Производството на ягоди е близко до миналогодишното.

По отношение на оранжерийното производство на домати и краставици, за периода от началото на 2023 г. досега е налице намаление респективно с 21,4% и 33,4% на годишна база.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 06.07.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 081	6 670	772	529	14 485	8 719	1 876	1 648	-26,5%	-31,5%	-39,8%	-12,2%
Зеле	1 169	422	157	111	3 433	2 064	2 187	1 859	-63,9%	-29,3%	-39,9%	-15,0%
Дини	3 297	3 329	110	-	1 922	-	1 747	-	1,0%	-	-	-
Пъпеши	2 054	2 007	130	-	1 463	-	1 125	-	-2,3%	-	-	-
Пипер на открито	2 296	1 988	5	-	5	-	100	-	-13,4%	-	-	-
Домати на открито	2 251	1 731	6	2	43	2	717	120	-23,1%	-66,7%	-94,4%	-83,3%
Краставици на открито*	488	283	107	34	578	185	540	544	-42,0%	-68,2%	-68,0%	0,7%
Ягоди на открито	860	877	845	816	5 666	5 644	671	692	2,0%	-3,4%	-0,4%	3,1%
Домати в оранжерии	435	398	296	270	17 582	13 820	5 940	5 119	-8,5%	-8,8%	-21,4%	-13,8%
Краставици в оранжерии	346	272	294	231	21 937	14 607	7 462	6 323	-21,4%	-21,4%	-33,4%	-15,3%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

* вкл. и корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Вследствие на по-късния старт на беритбената кампания през настоящата година и формираните по-ниски средни добиви засега, към 6 юли 2023 г. производството на череша, малини, вишни, праскови и кайсии е в диапазона от 22,6% (череша) до 73,6% (кайсии) под отчетеното по същото време на 2022 г.

Площи и производство от трайни насаждения към 06.07.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
праскови	2 928	2 793	48	26	242	98	504	377	-4,6%	-45,8%	-59,5%	-25,2%
кайсии	3 006	2 524	1 025	365	6 648	1 755	649	481	-16,0%	-64,4%	-73,6%	-25,9%
череша	10 522	10 364	9 840	7 894	47 774	36 993	486	469	-1,5%	-19,8%	-22,6%	-3,5%
вишни	1 309	1 245	761	424	2 728	1 200	358	283	-4,9%	-44,3%	-56,0%	-20,9%
малини	1 816	1 831	190	129	500	284	263	220	0,8%	-32,1%	-43,2%	-16,3%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

На този етап продукцията от маслодайна роза бележи ръст от 13,6% на годишна база, до 14 хил. тона, поради увеличение както на реколтираните площи (с 5,9%), така и на средния добив (със 7,1%).

Кампанията по прибиране на лавандула - реколта `2023 се движи с по-бавни темпове спрямо миналата година, като до момента са добити 2,2 хил. тона.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 06.07.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	07.07.2022	06.07.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодайна роза	5 100	4 631	4 373	4 630	12 321	13 994	282	302	-9,2%	5,9%	13,6%	7,1%
лавандула	16 323	14 177	4 481	588	21 569	2 225	481	378	-13,1%	-86,9%	-89,7%	-21,4%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

От началото на новата 2023/24 пазарна година до 9 юли 2023 г. през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са преминали 62,6 хил. тона пшеница и 54,1 хил. тона ечемик за експорт. Изнесеното количество пшеница отбелязва повече от трикратен ръст спрямо аналогичния период на миналия сезон.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на царевица и 4% от този на слънчоглед.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.07.2022 – 09.07.2022	01.07.2023 – 09.07.2023	Изменение на годишна база
пшеница	18 104	62 574	245,6%
ечемик	0	54 149	-
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този ранен етап няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

При липса на отчетено количество за последната седмица, общият експорт на царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2022 г. до момента е с 18,5% по-нисък на годишна база. Износът на слънчоглед през порта остава в застой.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.09.2021 – 09.07.2022	01.09.2022 – 09.07.2023	Изменение на годишна база
царевица	716 609	583 790	-18,5%
слънчоглед	0	14 494	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е регистриран износ на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на текущия пазарен сезон 2023/24 за есенниците през „Пристанище Варна“ ЕАД и „Пристанище Бургас“ ЕАД не е осъществен внос на пшеница, ечемик и рапица.

От началото на м. септември 2022 г. не е реализиран импорт на царевица и слънчоглед през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 24/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за април 2023 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 24/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Със старта на новия пазарен сезон за есенниците, към 5 юли 2023 г. средните изкупни цени на хлебната и фуражната пшеница за страната се понижават с около 4% на седмична база, а тази на ечемика – с 6,4%. При пролетните култури също е налице поевтиняване - с 4,9% за царевицата и с 2,4% за слънчогледа.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 05.07.2023 г., лв./тон без ДДС

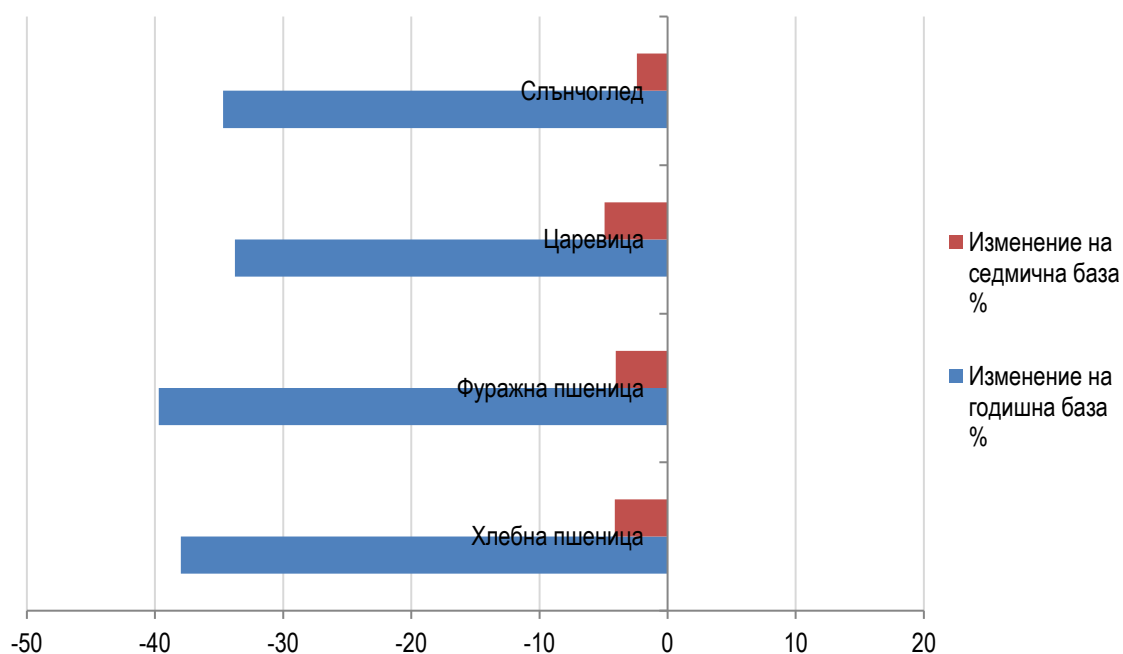
	06.07.2022	28.06.2023	05.07.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	637	412	395	-38,0	-4,1
Фуражна пшеница	616	387	371	-39,7	-4,0
Ечемик	563	351	329	-41,6	-6,4
Царевица	603	420	399	-33,8	-4,9
Слънчоглед	1 067	714	697	-34,7	-2,4
Рапица	1 200	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ.

* няма данни

Към момента цените на основните зърнени и маслодайни култури са в границите от 33,8% (царевица) до 41,6% (ечемик) под нивата отпреди една година.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 05.07.2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови изменения при предлагането на едро на плодове и зеленчуци са предимно в посока надолу. Средните цени на едро на ябълките, черешите, оранжерийните краставици, картофите и зелето на тържищата в страната спадат в рамките на 2,2% - 6,1% на седмична база, най-чувствително при зелето. Единствено доматиите поскъпват - с 1,6% оранжерийните от местно производство и със 7% вносните.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 07.07.2023 г., лв./кг

	08.07.2022	30.06.2023	07.07.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,05	1,33	1,27	21,0	-4,5
домати (оранжерийни)	2,28	3,10	3,15	38,2	1,6
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	2,04	2,70	2,89	41,7	7,0
краставици (оранжерийни)	1,61	1,89	1,83	13,7	-3,2
краставици (внос)	*	1,57	*	-	-
пипер (зелен)	2,35	*	2,64	12,3	-
пипер (червен, внос)	*	*	*	-	-
зеле	0,86	0,98	0,92	7,0	-6,1
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	2,58	4,10	4,00	55,0	-2,4
ябълки (внос)	*	1,86	1,82	-	-2,2
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ.

Към 7 юли 2023 г. средните цени на едро на основните плодове и зеленчуци, налични на тържищата по това време, са над нивата отпреди една година. Значително са нараснали цените на черешите (с 55%), вносните домати (с 41,7%) и българските оранжерийни домати (с 38,2%), а по-умерено – тези на зелето, зеления пипер, оранжерийните краставици и картофите – с между 7% и 21%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 07.07.2023 г.

